



กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ

Department of ASEAN Affairs, Ministry of Foreign Affairs

อาเซียน ความสำเร็จ อนาคต และความพร้อมของไทย

วันที่ 31 ธันวาคม 2558 หลายคนคงกำลังฉลองวันส่งท้ายปีเก่า เพื่อต้อนรับปีใหม่ แต่วันนี้ยังถือเป็นก้าวสำคัญของไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพราะอาเซียนจะเป็นประชาคมอย่างเป็นทางการ หลังจากสมาชิก 10 ประเทศร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดนับตั้งแต่ปี 2510

ในวันนี้ “อาเซียน” จะไม่เพียงแต่เป็นเพียงคำกล่าวอ้างระหว่างประเทศ เพื่อการร่วมมือระหว่างรัฐเท่านั้น แต่จะรวมกันเป็น “ประชาคมอาเซียน” ที่ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้าง กำหนดทิศทาง และประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

อาเซียน : ความภาคภูมิใจของไทย

อาเซียนก่อตั้งขึ้นด้วยความริเริ่มของ ดร. ถนัด คอมันตร์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อรักษาสันติสุขของไทยและประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค โดยประเทศเริ่มก่อตั้งมี 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ได้หารือร่วมกันที่แหลมแท่น จ.ชลบุรี และนำไปสู่การลงนามใน “ปฏิญญาอาเซียน” หรือที่เรียกกันอย่างไม่เป็นทางการว่า “ปฏิญญากรุงเทพฯ” ที่วังสราญรมย์ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 กล่าวได้ว่า ก้าวแรกของอาเซียนถือกำเนิดขึ้นที่ไทย อาเซียนจึงเป็นความภาคภูมิใจของไทย

นับตั้งแต่เริ่มมา อาเซียนได้เป็นหัวใจหลักของนโยบายต่างประเทศไทยมาตลอดและไทยได้มีบทบาทสำคัญอย่างต่อเนื่อง เช่น ในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ในปี 2535 ซึ่งเป็นข้อริเริ่มของ นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ประเทศสมาชิกร่วมมือทางการค้ากันมากขึ้น และภูมิภาคสามารถแข่งขันกับประเทศนอกภูมิภาคได้ดีขึ้น

เมื่อไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนในปี 2551-2552 ก็ได้เน้นวางรากฐานสำหรับการจัดตั้งประชาคมอาเซียน โดยริเริ่มจัดทำกฎบัตรอาเซียน ซึ่งถือเป็นธรรมนูญของอาเซียน และแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ปี 2552-2558) ทั้งสามเสา (การเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมและวัฒนธรรม) ซึ่งเป็นเสมือนแผนงานที่ประเทศสมาชิกต้องร่วมกันปฏิบัติเพื่อปูทางสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

ไทยยังมีข้อเสนอที่สำคัญคือ **ความเชื่อมโยงในอาเซียน (ASEAN Connectivity)** เพราะหากจะสร้างประชาคมอาเซียน ประเทศสมาชิกไม่ว่าจะตั้งอยู่บนแผ่นดินใหญ่หรือหมู่เกาะจะต้องเชื่อมโยงกันในทุกมิติ ทั้งด้านกายภาพ เช่น การสร้างถนน สะพาน และโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ด้านกฎระเบียบ เช่น กฎระเบียบทางการค้า การขนส่ง การผ่านแดน และการไปมาหาสู่ระหว่างประชาชน นอกจากนี้อาเซียนยังมีแผนที่จะเชื่อมโยงกับประชาคมภายนอก เช่น อินเดีย จีน เป็นต้น การเชื่อมโยงจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างประชาคมอาเซียนจนถึงปัจจุบัน

ประชาคมอาเซียนที่ทุกคนมีส่วนร่วมและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

หลายคนมักจะถามว่า เมื่อเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว อาเซียนจะเป็นอย่างไร จะเกิดอะไรขึ้น คำตอบคือ ประชาคมอาเซียนจะต้องพัฒนาต่อไป ไทยจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการกำหนดอนาคตของอาเซียนด้วย ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญอย่างมากต่อเรื่องนี้ และเน้นย้ำให้อาเซียนเป็นประชาคมที่ “ทุกคนมีส่วนร่วมและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” กระทรวงการต่างประเทศจึงได้นำแนวคิดนี้ไปผลักดันในการจัดทำวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ค.ศ. 2025 และแผนงานฉบับใหม่ ซึ่งเป็นเอกสารที่กำหนดทิศทางประชาคมต่อไปในอีก 10 ปีข้างหน้า โดยประเด็นสำคัญที่ไทยผลักดันให้ปรากฏอยู่ในวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียนแล้ว อาทิ การเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง การส่งเสริมธรรมาภิบาล การจัดการคอร์รัปชัน การส่งเสริมให้ทุกกลุ่มคนโดยเฉพาะผู้พิการ และกลุ่มเปราะบางทางสังคมได้มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลและกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียน การส่งเสริมสิทธิสตรีและเด็ก และการส่งเสริมความมั่นคงที่ครอบคลุมทุกมิติ

อนาคตของอาเซียน : เป้าวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ค.ศ.2025



ในอีก 10 ปีข้างหน้า อาเซียนจะขยายผลของความเจริญที่ผ่านมามา นับแต่ก่อตั้งจนถึงการรวมตัวในระดับภูมิภาคที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทั้งด้านการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมและวัฒนธรรม

เป้าหมายคือ การเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎกติกา มองไปข้างหน้า และไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง

AC ต่างจาก AEC

AC = ASEAN Community ประชาคมอาเซียน
ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 3 เสา คือ

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community) : APSC

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) : AEC

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community) : ASCC

ดังนั้น AEC คือ 1 ใน 3 เสาหลักที่จะทำให้เกิดประชาคมอาเซียน (AC) ขึ้นในภูมิภาค



ประชาคมอาเซียนให้อะไรกับเรา

สิ่งสำคัญที่สุดของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนคือ อาเซียนต้องเป็นประโยชน์ต่อประชาชนไทยและประชาชนในภูมิภาคซึ่งประโยชน์ของประชาคมนั้นมีมากมาย พอจะสรุปประโยชน์ได้ดังนี้

มั่นคง

แม้ประวัติศาสตร์การสู้รบและความขัดแย้งระหว่างสมาชิกยังอยู่ในความรู้สึกของคนรุ่นหลัง อีกทั้งระบอบการปกครอง วัฒนธรรม ศาสนาและความเชื่อของสมาชิก 10 ประเทศที่ต่างกัน แต่เมื่อรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน เรามีเป้าหมายเดียวกัน คือ ความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันของภูมิภาค เราจะไม่สู้รบกัน แต่จะมุ่งสร้างความปรองดอง เอกภาพ และค่านิยมร่วม อาทิ ยึดหลักนิติธรรม มีธรรมาภิบาล ต่อต้านการทุจริต ส่งเสริมประชาธิปไตย ทั้งหมดนี้จะช่วยให้ภูมิภาคมีความมั่นคงและสันติ ซึ่งจะช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ปลอดภัย

ขณะนี้ไม่ว่าจะเป็นประเทศหรือภูมิภาคใดต่างเผชิญความท้าทายด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ถูกคามความเป็นอยู่ของประชาชน อาทิ การค้ามนุษย์ ยาเสพติด การก่อการร้าย ลัทธิสุดโต่งรุนแรง โรคระบาด ภัยพิบัติ ซึ่งหลายปัญหาเป็นประเด็นข้ามชาติ ข้ามพรมแดน หรือสถานการณ์ฉุกเฉินที่ต้องระดมความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

ประเทศสมาชิกจึงต้องผนึกกำลังกันสร้างประชาคมที่ปลอดภัยและแข็งแกร่งผ่านกลไกแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารถ่ายทอดประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ รวมทั้งส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อพัฒนาศักยภาพในการรับมือกับความท้าทายอย่างมีประสิทธิภาพ

ความพร้อมของไทยเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

มักจะมีคำถามอีกว่า ไทยพร้อมหรือยังในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับไทย หน่วยงานต่าง ๆ ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมในด้านที่เกี่ยวข้องมาโดยตลอด ทั้งด้านการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม กฎหมาย และการประชาสัมพันธ์ โดยมีกลไกที่ขับเคลื่อนคือ คณะกรรมการศูนย์อำนวยความสะดวกประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นกลไกระดับชาติในการขับเคลื่อนและประสานนโยบายและทำที่ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งแก้ไขปัญหและอุปสรรค เพื่อให้การทำงานสอดคล้อง มีเอกภาพ และมีประสิทธิภาพ จึงกล่าวได้ว่า ไทยได้ดำเนินการตามพันธกรณีที่มีต่ออาเซียนได้ค่อนข้างสมบูรณ์ มีแผนงานการทำงาน และมีความพร้อมสูงที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

เป็นที่น่ายินดีที่ไทยได้เป็นที่ตั้งของศูนย์สำคัญ ๆ ของอาเซียน เช่น สำนักงาน ป.ป.ส. อาเซียน ศูนย์แพทย์ทหารอาเซียน และศูนย์วัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งเป็นแห่งแรกในภูมิภาค ปัจจุบัน หน่วยงานรัฐต่าง ๆ ได้จัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องอาเซียนโดยตรง เพื่อดำเนินการตามข้อตกลงในอาเซียน และเพิ่มความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่ข้าราชการ พัฒนาทักษะการทำงาน รวมทั้งทักษะภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้าน



ภาคประชาชนกระทรวงการต่างประเทศได้จัดโครงการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ให้ประชาชนทุกภาคส่วน อาทิ กิจกรรมอาเซียนสัญจร การสร้างห้องสมุดอาเซียนในโรงเรียนต่าง ๆ การจัดนิทรรศการเคลื่อนที่ การจัดอบรมให้แก่อาจารย์ การทำสื่อประชาสัมพันธ์ การจัดงานวันอาเซียน และงานวันเด็ก เพื่อให้ความรู้ ทั้งยังความคิดเห็น รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เพื่อร่วมกันสร้างความพร้อมของไทยอย่างต่อเนื่อง และจะดำเนินงานต่อไป

มั่นคง

เศรษฐกิจของจีน สหรัฐฯ และยุโรปที่ชะลอตัวส่งผลกระทบต่อแนวโน้มทั้งภูมิภาคของอาเซียนทั้งภูมิภาคของเรา



เพิ่มพูนการค้าระหว่างกันเองมากขึ้น



ส่งเสริมการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว

โดยเน้นสร้างความเชื่อมโยงและขีดความสามารถในการแข่งขัน สามารถปรับตัวและมีส่วนร่วมสำคัญในประชาคมโลก ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการไทยมีโอกาสขยายสินค้าและบริการในตลาดที่ใหญ่ขึ้น มีทางเลือกในการซื้อหาวัตถุดิบมากขึ้น และพัฒนามาตรฐานของสินค้าและบริการ ประชาชนมีทางเลือกซื้อสินค้าและบริการมากขึ้น เกษตรกรไทยส่งออกสินค้าเกษตรได้มากขึ้น SMEs มีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต นักธุรกิจและนักลงทุนมีโอกาสด้านการค้าและการลงทุนเพิ่มขึ้น

ยั่งยืน

ความมั่นคงและมั่นคงจะเกิดขึ้นอย่างยั่งยืน หากประชาชนสามารถดักตวงประโยชน์จากประชาคมและสามารถรับมือกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวเป็นประชาคม อาเซียนจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยประชาชนจะได้รับประโยชน์จากระบบการศึกษาที่ดีขึ้น สามารถเข้าถึงบริการของรัฐที่มีมาตรฐาน และส่งเสริมสิทธิและความเท่าเทียมทางสังคม เพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองและสวัสดิการอย่างทั่วถึง



ติดตามเรื่องราวอาเซียนได้ที่
www.mfa.go.th/asean



ASEANThailandMFA



ASEANThailand



ASEAN_THAILAND



ASEANthailand.mfa@gmail.com

